

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER – FRÅN ORD TILL HANDLING

**AMNESTYS REKOMMENDATIONER
INFÖR DET SVENSKA
ORDFÖRANDESKAPET FÖR EU**

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Amnesty International är en internationell rörelse med mer än 2.2 miljoner medlemmar och bidragsgivare i 150 olika länder som arbetar för att stoppa allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter. Vår vision är en värld där alla människor åtnjuter alla de rättigheter som ingår i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna. Organisationen står fri från alla regeringar, politiska ideologier, ekonomiska intressen och religioner och finansieras främst av medlemsavgifter och gåvor.

AMNESTY
INTERNATIONAL

Amnesty International

EU Office

rue de Trèves, 35, Bte 3

1040 Brussels

Belgium

www.amnesty-eu.org

Amnesty International

Svenska Sektionen

Alshögatan 11

Stockholm

Sverige

www.amnesty.se

Amnesty International

International Secretariat

Peter Benenson House

1 Easton Street

London WC1X 0DM

United Kingdom

www.amnesty.org

Omslagsbild; Gamla Stan,
Stockholm, foto; Maja Åberg

All rights reserved. This publication is copyrighted but may be reproduced by any method without fee for advocacy, campaigning and teaching purposes, but not for resale. The copyright holders request that all such use be registered with them for impact assessment purposes. For copying in any other circumstances or for re-use in other publications or for translation or adaptation prior written permission must be obtained from the publishers and a fee may be payable.

Innehåll

Inledning	4
Diskriminering	6
Antidiskrimineringsdirektiv	6
Diskriminering mot romer	7
Riktlinjer om tortyr och kampen mot terrorism	9
Asyl	12
Stockholmsprogrammet	14
Rättsskipning	14
Migranters och asylsökandes rättigheter	15
Företagens ansvar	18
Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter	20
EU som global aktör	22
Bilaterala relationer	22
Förenta Nationerna	25

**MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER –
FRÅN ORD TILL HANDLING
AMNESTYS REKOMMENDATIONER
INFÖR DET SVENSKA
ORDFÖRANDESKAPET FÖR EU**

4 MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER – FRÅN ORD TILL HANDLING

AMNESTYS REKOMMENDATIONER INFÖR DET SVENSKA
ORDFÖRANDESKAPET FÖR EU

INLEDNING

När det förra svenska ordförandeskapet avslutades år 2001 hade Sverige gjort betydande insatser för den Europeiska Unionens (EU) allmänna agenda beträffande mänskliga rättigheter. EU:s riktlinjer om tortyr och Göteborgsprogrammet för konfliktförebyggande är bara två exempel på viktiga resultat av ordförandeskapet. Följaktligen har man vid förberedelserna för detta svenska ordförandeskap haft stora förhoppningar om väsentliga förbättringar när det gäller de mänskliga rättigheterna. På agendan för det sex månader långa svenska ordförandeskapet finns en mängd frågor som är viktiga för att främja människorättssituationen både inom och utanför Europa. Människorättsförsvarare och människorättsorganisationer väntar sig nu förnyat ledarskap och beslutsam handling från Sveriges sida.

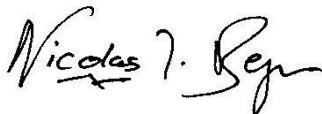
EU har en imponerande samling handlingsprogram och dokument till stöd för sina åtaganden när det gäller mänskliga rättigheter. I verkligheten står dock människorättsfrågor inte så högt på EU:s agenda som de borde göra. Uppgiften att balansera politiska intressen mot mänskliga rättigheter leder alltför ofta till att de senare får vika till förmån för hänsyn till handel, energi och säkerhet. Genom att agera på det sättet tenderar EU att glömma att om man inte betonar vikten av att respektera, skydda och förverkliga de mänskliga rättigheterna kan man inte heller skydda sina ekonomiska och säkerhetspolitiska intressen på ett bra sätt. Så länge diskriminering och fattigdom i realiteten utestänger ganska stora befolkningsgrupper i Europa från att bidra till samhället, kan Europas fulla ekonomiska potential inte nås. Så länge man inte mera principiellt, på internationell nivå, tar itu både med de allvarliga människorättskränkningar som leder till fattigdom och de som orsakas av fattigdom, däribland även de kränkningar som är en följd av företagsverksamhet, kommer EU aldrig att kunna handskas på ett effektivt sätt med migrantströmmar, klimatförändringar och energifrågor. Att skicka tillbaka migranter och flyktingar utan att ge dem möjlighet till skydd och utan att grundligt angripa orsakerna till att människor flyr står i strid med varje försök att skapa ett generellt asylsystem. Med detta tillvägagångssätt kommer EU inte att lyckas klara av migrantströmmarna. Inte heller kommer Europa att uppnå säkerhet så länge åtgärder mot terrorism tillåter tortyr på EU:s territorium och inte använder sig av de människorättsverktyg som visat sig bidra till säkerheten, till exempel samarbete med människorättsförsvarare.

Under det svenska ordförandeskapet står EU inför globala och organisatoriska förändringar. Den ekonomiska krisen kräver att man vidtar åtgärder för att undvika social oro och att säkerställa de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna är av yttersta vikt.

En ny Europakommission och ett nytt Europaparlament öppnar nya möjligheter för organisatorisk förändring med starkt politiskt ledarskap från ordförandeskapet. Dessa strävanden bör också förenas med ett förnyat tänkande kring EU:s policy beträffande mänskliga rättigheter och kring hur EU:s inre maskineri kan utvecklas, likaväl som öppnare samråd med det civila samhället. Sverige har en stark tradition av öppenhet och Amnesty hoppas att det kommer att leda till mera samråd inom rådsstrukturerna.

I det här dokumentet lämnar vi specifika rekommendationer till det svenska ordförandeskapet gällande ett antal viktiga människorätsfrågor, där Sverige har en unik möjlighet att åstadkomma förändring. Till dessa hör att försäkra sig om att det nya antidiskrimineringsdirektivet antas, att EU:s riktlinjer om tortyr implementeras bättre, att ta tillfället i akt att skapa en standard när det gäller företags ansvar och att ge klara signaler beträffande skyddet för de mänskliga rättigheterna i Stockholmsprogrammet.

Dessa rekommendationer fokuserar på ordförandeskapstiden och vi tror de kan uppnås under sexmånadersperioden. Amnesty hoppas att man under det svenska ordförandeskapet kommer att arbeta för att nå dessa rekommendationer och att man genom att implementera dem bekräftar EU:s roll när det gäller att upprätthålla de mänskliga rättigheterna som en vägledande princip i inrikes- och utrikespolitik.

Nicolas Beger
Director
Amnesty International EU Office

Lise Bergh
Generalsekreterare
Amnesty International svenska sektionen

6 MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER – FRÅN ORD TILL HANDLING

AMNESTYS REKOMMENDATIONER INFÖR DET SVENSKA
ORDFÖRANDESKAPET FÖR EU

DISKRIMINERING

Antidiskrimineringsdirektiv

”Diskriminering bryter mot unionens grundläggande principer och måste bekämpas på alla nivåer. Utanför arbetsmarknadsområdet gäller de befintliga direktiven endast i fråga om diskriminering på grund av kön, ras eller etniskt ursprung. Därför är skyddet mot diskriminering på andra grunder, till exempel funktionshinder, svagare. Det kommande förslaget till ett nytt direktiv om genomförande av principen om lika behandling på andra områden än arbetsmarknaden kommer att tas upp till behandling.”

(Trio ordförandeskapsprogram 30 juni 2008: ett 18-månadersprogram för rådet, utarbetat av de franska, tjeckiska och svenska ordförandeskapen)

Det nya förslaget till antidiskrimineringsdirektiv lever upp till detta åtagande. Det utsträcker EU:s juridiska ramverk till att bekämpa diskriminering inom områden som ännu inte omfattas av EU:s lagar, till exempel tillgång till varor och tjänster – bland annat sociala förmåner, hälsovård och bostäder – och omfattar diskriminering på grund av ålder, sexuell läggning, funktionsnedsättning, religion eller tro.

För att EU ska anta direktivet krävs att alla medlemsstaterna enhälligt stöder förslaget. Det skulle täppa till de luckor som för närvarande finns i EU:s regelverk. Det starka stöd som Europaparlamentet redan gett uttryck för bör tjäna som exempel och förmå rådet att agera.

Inga nationella, politiska eller tekniska frågor bör användas som förevändning för att hindra en process där EU har tydlig kompetens och en stark tradition av positivt ledarskap. Processen bör inte handla om att främja eller garantera nationella modeller utan att upprätthålla mänskliga rättigheter inom och utom EU. I ett antal stater finns redan det fullständiga skydd som föreslås, men många kommer inte att införa det utan EU:s ledning. Ett ökat skydd kommer både att påverka de länder som söker medlemskap i EU och internationella normer. Alltför mycket står på spel för att frågan ska underordnas småskaliga nationella intressen. Dessutom pekar rapporter om situationen i Europa på ett fortsatt behov av fasta principer och att förstärka det lagliga skyddet mot alla typer av diskriminering.

I år har Europeiska Unionens byrå för grundläggande rättigheter (Fundamental Rights Agency, FRA) publicerat en ny rapport om diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet inom EU:s medlemsstater. Undersökningen visar att diskriminering, trakasserier och våld mot homosexuella, bisexuella och transpersoner (HBT) fortfarande är vanligt förekommande över hela EU, och den uppmanar beslutsfattarna att ytterligare förbättra jämställdhetslagarna. Speciellt vid prideparader i EU:s medlemsstater har FRA och Amnesty dokumenterat att HBT-aktivister utsatts för både fysiska och verbala kränkningar av sin fredligt utnyttjade föreningsfrihet och mötesfrihet.

Inga nationella, politiska eller tekniska frågor bör användas som förevändning för att hindra en process där EU har tydlig kompetens och en stark tradition av positivt ledarskap.

Under det svenska ordförandeskapet bör man nu ta tillfället i akt och visa ledarskap genom att genomföra starkast möjliga direktiv mot diskriminering. Mänskliga rättigheter är en medfödd rättighet för alla, utan åtskillnad.

8 MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER – FRÅN ORD TILL HANDLING

AMNESTYS REKOMMENDATIONER INFÖR DET SVENSKA
ORDFÖRANDESKAPET FÖR EU

Diskriminering mot romer

Även om det är viktigt att vidga EU:s juridiska ramverk för att bekämpa diskriminering, behövs också större ansträngningar för att tillämpa den befintliga lagstiftningen. Romska samhällen diskrimineras ofta i Europa. Många utestängs alltjämt från samhällslivet och förvägras sina rättigheter i fråga om bostäder, utbildning, arbetsmarknad och hälsovård. Vittnesbörd om segregation, till exempel speciella skolor eller klasser med begränsad undervisningsstandard för romska barn, påminner om apartheid. Romer utsätts för en systematisk stigmatisering som underblåses av verbala och fysiska kränkningar. Ändå förekommer fortfarande bara spridda reaktioner, både på nationell och EU-nivå, som inte lyckats åstadkomma någon varaktig förbättring. Endast genom en samordnad och konsekvent EU-handlingsplan gällande romerna kan EU ta itu med denna oacceptabla situation och garantera att det romska samhällets mänskliga rättigheter respekteras fullt ut.

Amnesty uppmanar det svenska ordförandeskapet att säkerställa antagandet av EU:s nyligen föreslagna antidiskrimineringslag genom att:

- **visa politiskt ledarskap i alla relevanta situationer till stöd för den föreslagna omfattande lagstiftningen för att se till att medborgare inom EU kan leva ett liv utan fruktan och diskriminering; och**
- **se till att man anslår tillräckligt med tid och resurser åt överläggningarna inom rådet för att en överenskommelse om det nya direktivet ska kunna uppnås så snart som möjligt.**

RIKTLINJER OM TORTYR OCH KAMPEN MOT TERRORISM

Under det tidigare svenska ordförandeskapet 2001 antogs riktlinjer om tortyr "för att fastställa metoder för att effektivt arbeta för att förhindra tortyr och misshandel inom den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken". Det finns emellertid inget motsvarande dokument eller politiskt ramverk inom EU för att stödja internationella, regionala eller nationella strävanden och handlingar för att förhindra och bekämpa tortyr och annan misshandel inom EU. Detta påverkar helheten och trovärdigheten. Helhet är viktigt eftersom EU inte kan ha som mål att arbeta för ett universellt förbud mot tortyr och samtidigt undanta 27 länder. Trovärdighet är viktigt eftersom EU inte kan göra anspråk på att uppmuntra tredje land att sluta använda tortyr, om EU uppenbarligen accepterar kränkningar som begås av de egna medlemsstaterna.

I samband med kampen mot terrorismen har EU:s åtagande att upprätthålla ett absolut förbud mot tortyr underminerats av att EU underlåtit att granska och ta ansvar för tortyr och andra människorättskränkningar som begåtts av dess egna medlemsstater. Medlemsstater som söker "diplomatiska garantier" från tredje land för att utvisa terroristmisstänkta till länder där de riskerar tortyr och annan misshandel agerar i direkt strid mot principen om non-refoulement som framhävs i inledningen till EU:s riktlinjer om tortyr. Stater som Österrike, Tyskland, Italien, Nederländerna, Sverige och Storbritannien har använt sig av sådana diplomatiska garantier. Eftersom dessa garantier begärdes från länder som exempelvis Jordanien, Algeriet, Egypten, Syrien och Tunisien – länder som är ökända för att tortera just denna typ av fångar – står detta i uppenbar strid mot EU:s strävanden att bekämpa tortyr i dessa länder.

10 MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER – FRÅN ORD TILL HANDLING

AMNESTYS REKOMMENDATIONER INFÖR DET SVENSKA
ORDFÖRANDESKAPET FÖR EU

Trots att Europaparlamentet vid upprepade tillfällen uppmanat rådet att ta itu med medlemsstaters medhjälp till USA-ledda så kallade extraordinary renditions (olagliga överföringar) och hemliga fängelser, har rådet inte gjort någon egentlig ansats att ta sitt ansvar. Denna medhjälp har visat sig på många sätt, till exempel genom att man hjälpt till eller inte låtsats märka då CIA:s rendition-flygningar passerat landets luftrum, genom att man delat med sig av information som har lett till att människor gripits med våld och torterats, genom att man underlåtit att skydda EU-medborgare eller EU-invånare från tortyr och påtvingade försvinnanden och genom att man tillåtit CIA att upprätta hemliga fängelser i Europa. I det stora flertalet fall förvägras offren för sådana kränkningar fortfarande rättvisa och kompensation, något som utgör ett allvarligt och fortgående brott mot EU:s grundläggande värden.

I det stora flertalet fall förvägras offren för sådana kränkningar fortfarande rättvisa och kompensation, något som utgör ett allvarligt och fortgående brott mot EU:s grundläggande värden.

Om man inte på lämpligt sätt tar itu med sådana fall av bristande konsekvens kommer de att underminera EU:s trovärdighet och effektivitet då samfundet konfronterar tredje land om kränkningar av internationella människorättslagar. Detta märks tydligt i samband med EU:s demarcher angående tortyr och dokumenterades nyligen i utvärderingar av genomförandet av EU:s riktlinjer om tortyr.

Fler och fler länder utanför EU uppmanar EU att bekräfta sitt eget åtagande vad gäller det absoluta tortyrförbudet innan man ifrågasätter andras handlande. Detta bidrar till handlingsförlamning vid implementeringen av EU:s riktlinjer och leder till bristande politiskt ledarskap när det gäller att agera i denna känsliga fråga visavi länder utanför EU. Även bland EU-diplomater på fältet saknas insikt om hur man ska arbeta med dessa riktlinjer, till exempel hur det civila samhället ska involveras. Viktiga steg har visserligen tagits på EU-nivå och nationell nivå för att uppdatera riktlinjerna, men ännu har detta inte lett till att den praktiska användningen av dem har förbättrats.

EG:s förordning 1236/2005 som reglerar handel med instrument och verktyg som skulle kunna användas vid tortyr är ett annat exempel på ett dokument som skulle kunna användas effektivare för att konsekvent bekämpa tortyr. För närvarande finns det många EU-stater som inte lämnar årliga rapporter om hur de följer denna förordning. Större öppenhet och rapportering om relevant affärsverksamhet skulle kunna bidra till att täppa till de kryphål som återstår i denna förordning, och det skulle tydligt visa att EU ämnar leva som det lär inom detta viktiga område.

Den senaste tidens positiva diskussioner om humanitärt skydd för Guantánamofångar som riskerar att torteras eller att utsättas för annan misshandel om de skickas tillbaka till sina ursprungsländer har visat att EU

kan börja möta några av de utmaningar som påvisats ovan. Genom att delta i denna viktiga debatt ger EU ett uttryckligt erkännande av behovet av konsekvens i försvaret av mänskliga rättigheter globalt.

Sverige hade en ledande roll då EU först antog riktlinjerna om tortyr, och inför det svenska ordförandeskapet uppmanar.

Amnesty Sverige att visa förnyat ledarskap inom detta område genom att:

- förhandla fram en överenskommelse om att EU erbjuder humanitärt bistånd och hjälper till med rehabiliteringen av de fångar som är kvar i Guantánamo och som inte kan skickas tillbaka till sina ursprungsländer på grund av risken för tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling;
- anta en stark EU-position mot användningen av diplomatiska garantier för att överföra människor till länder där de riskerar tortyr;
- inta en ledande roll i kraven på full kompensation till offren för kränkningar av mänskliga rättigheter och utkrävande av ansvar för alla som gjort sig skyldiga till sådana kränkningar i samband med EU:s medhjälp vid USA-ledda renditions och hemliga fängelseprogram
- visa ledarskap gentemot de EU-stater som för närvarande inte lämnar nationella rapporter enligt EG:s förordning 1236/2005 genom att sammanställa en offentlig årlig nationell handlingsrapport till Europakommissionen i enlighet med Artikel 13 i denna förordning; och
- aktivt genomföra demarcher enligt EU:s riktlinjer gällande minst två fall av tortyr varje månad.

12 MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER – FRÅN ORD TILL HANDLING

AMNESTYS REKOMMENDATIONER INFÖR DET SVENSKA
ORDFÖRANDESKAPET FÖR EU

ASYL

Under det svenska ordförandeskapet kommer diskussionerna att fortsätta kring Kommissionens förslag till omarbetningar av Dublinförordningen, Eurodacförordningen och direktivet om mottagningsvillkor.

Diskussioner beträffande Skyddsgrundsdirektivet och Asylprocedurdirektivet förväntas också komma igång under andra halvåret 2009.

Den andra fasen i harmoniseringen av EU:s asyllagstiftning måste garantera en hög nivå på skyddet för asylsökande inom EU, i enlighet med folkrätt och internationell flyktingrätt. De förslag från kommissionen som hittills presenterats innehåller ett antal positiva tillägg som speglar ett sådant synsätt. Dit hör förbudet mot att placera ensamkommande barn i förvar, kravet att skapa alternativ till förvar, den utvidgade definitionen av familjemedlemmar i den samlade EU-lagstiftningen beträffande asyl samt förslaget att förstärka skyddet gentemot särskilt sårbara asylsökande.

Möjligheten att, i enlighet med folkrättsliga principer, överklaga beslut enligt Dublinförordningen med suspensiv effekt och således ha rätt att stanna kvar i landet under den tid som överklagandet prövas, är av avgörande betydelse när det gäller skydd mot risk för kränkningar av grundläggande mänskliga rättigheter. Detta anses dessutom vara ett verksamt verktyg för att hindra att asylsökande faller offer för dåligt fungerande asylsystem som dock måste kompletteras med konkreta utfästelser från medlemsstaterna att effektivt ta itu med luckorna i skyddet inom sina nationella asylsystem.

I avvaktan på en total översyn av Dublinsystemet bör man under det svenska ordförandeskapet leda arbetet med att tillse att asylsökandes grundläggande mänskliga rättigheter tillförsäkras i Dublinförordningen.

Ett speciellt oroande område utgör de grunder för frihetsberövande som framförs i Kommissionens utvärderingsrapport angående direktivet om mottagningsvillkor där förslagen riskerar att i praktiken uppmuntra till att asylsökande systematiskt frihetsberövas och placeras i förvar.

Rådet och Europaparlamentet bör tillse att det finns en tydlig presumtion mot att asylsökande frihetsberövas, liksom tillräckliga garantier för att se till att asylsökande skyddas mot godtyckliga frihetsberövanden samt att perioder av frihetsberövande alltid blir så korta som möjligt.

Frihetsberövande av asylsökande bör tillgripas i sista hand och aldrig ses som ett första alternativ. Det svenska ordförandeskapet bör aktivt försvara dessa Eftersom det europeiska asylkontoret (European Asylum Support Office) kommer att ha en nyckelroll vid genomförandet av det gemensamma europeiska asylsystemet (Common European Asylum System, CEAS) genom att det koordinerar samarbetet mellan medlemsstater, måste det fungera som ett verktyg för att förbättra kvaliteten på detta.

Inom asylkontorets verksamhet måste man i tillräcklig grad uppmärksamma den expertkunskap som finns hos frivilligorganisationer. Likaså måste man upprätthålla en transparens i sitt arbetssätt. Vid samarbete med tredje land bör dess roll vara begränsad till att omfatta samarbete och främjande av aktiviteter för vidarebosättning på en EU-nivå.

Vidarebosättning av flyktingar diskuteras i ökande omfattning inom EU och ett kommissionsförslag till ett vidarebosättningsprogram för EU väntas komma under andra halvåret 2009. Under det svenska ordförandeskapet bör man se till att verkligen uppfylla redan givna löften beträffande vidarebosättning av 10 000 irakiska flyktingar, som befinner sig i grannländer till Irak. Utvecklingen av ett vidarebosättningsprogram inom EU måste ha som syfte att erbjuda varaktiga lösningar för flyktingar, att prioritera omplaceringen av sårbara flyktingar i enlighet med UNHCR:s kriterier och att utgöra ett komplement till medlemsstaternas skyldigheter med hänsyn till asylsökande som kommer spontant.

Amnesty uppmanar det svenska ordförandeskapet att:

- **ta initiativet till att säkerställa att presumtionen mot frihetsberövande av asylsökande samt rätten till en suspensiv effekt av överklagande som görs enligt Dublinförordningen garanteras i EU:s asyllagstiftning; och**
- **ta initiativet till en process som ser till att EU vidarebosättningsförfarande som prioriterar uttagning av särskilt utsatta flyktingar i enlighet med UNHCR:s kriterier.**

14 MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER – FRÅN ORD TILL HANDLING

AMNESTYS REKOMMENDATIONER INFÖR DET SVENSKA
ORDFÖRANDESKAPET FÖR EU

STOCKHOLMSPROGRAMMET

För att uppnå en av sina centrala målsättningar, nämligen att förse medborgarna med ett område av frihet, säkerhet och rättvisa utan inre gränser, måste EU se till att respektera, skydda och uppfylla alla människors mänskliga rättigheter. Rättsväsendet och inrikespolitiken inom EU kan fungera effektivt endast om respekten för mänskliga rättigheter och fastställandet av gemensamma åtgärder för att garantera individuell frihet tydligt behandlas som en central del av utvecklingen. Denna princip bör bilda underlag för EU:s nya femårsprogram inom frihet, rättvisa och säkerhet – bättre känt som Stockholmsprogrammet.

Rättsskipning

Vid utvecklingen av ett område av frihet, säkerhet och rättvisa bör EU aktivt ta itu med frågan om tortyr och misshandel i samband med arbetet mot terrorism, men också mer allmänt i samband med polisens och rättsväsendets samarbete i rättsfrågor. Den senaste tidens Amnestyrapporter om människorättskränkningar utförda av polis i Grekland, Frankrike och Österrike, liksom rättspraxis vid Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter och rapporter från Europarådets övervakningsorgan, visar gång på gång att de mänskliga rättigheterna, inklusive den ovillkorliga rätten att inte utsättas för tortyr eller annan misshandel, inte kan tas för givna i hela EU.

I Kommissionen och Rådet kommer uppmuntrande signaler att man kommer att lägga fram nya förslag till lagstiftning för att skydda rättigheterna hos misstänkta och häktade, liksom till ett peer review-system för att övervaka EU:s rättsskipning. Sådana åtgärder behövs för att förse EU:s medlemsstater med normer beträffande mänskliga rättigheter så att de kan hållas ansvariga för hur de implementerar rättsskipningsåtgärder.

I frågan om processrättsligt skydd har Sverige redan tillkännagett att man föredrar att hantera det stegvis, "rättighet-efter-rättighet", och att man börjar med lagstiftning som enbart gäller rätten till tolkning och översättning. För att en sådan taktik ska lyckas är det av vikt att ha en övergripande handlingsplan. Denna plan måste klart redogöra för alla de rättigheter som

finns med och ange tydliga tidsgränser, och den måste också garantera tillräcklig tid för att behandla varje rättighet. Varje sådant program måste vara bindande för framtida rådsmöten.

Amnesty uppmanar det svenska ordförandeskapet att:

- **tillförsäkra sig om en i rådet bindande politisk utfästelse angående en detaljerad handlingsplan för lagstiftningen gällande processuella rättigheter för misstänkta i brottmål och;**
- **ta initiativ i rådet för att se till att det kommande Stockholmsprogrammet förbinder EU att bättre skydda mänskliga rättigheter inom området rättvisa och säkerhet, särskilt genom att:**
 - **utveckla tekniker, bland annat peer review, för att på EU-nivå övervaka att EU:s straffrättsliga normer står i överensstämmelse med principer om mänskliga rättigheter; och,**
 - **anta en lagstiftning, som i vart fall når upp till Kommissionens förslag från 2004, beträffande misstänkta och försvarares processrättsliga rättigheter.**

Migranternas och asylsökandes rättigheter

Det nya femårsprogrammet inom området frihet, säkerhet och rättvisa är ett enastående tillfälle att på nytt aktualisera debatten på EU-nivå om skyddet för asylsökande, flyktingar och migranternas rättigheter och att bemöta dagens ensidiga betoning på säkerhet.

Stockholmsprogrammet bör fullt ut ansluta sig till en syn på migration som baseras på rättigheter och innefatta ett starkt avståndstagande mot synsättet i vissa EU-stater, som betraktar irreguljär migration från straffrättslig synpunkt. Människor som bor i eller kommer till medlemsstater bör inte behandlas som brottslingar, och EU:s medlemsstater bör aldrig använda straffrättsliga sanktioner mot irreguljära migranter enbart på grund av att de rest in eller bosatt sig i landet irreguljärt.

Det nya femårsprogrammet bör främja en inställning till migration som bygger på förvaltningsrättslig lagstiftning och grundar sig på fullständig respekt för migranternas mänskliga rättigheter, oavsett deras status.

När det gäller EU:s migrations- och asylpolitik utåt, ligger tonvikten fortfarande framför allt på att samarbeta med tredje land med den enda målsättningen att hindra oönskad migration till EU. Man tänker sällan på hur

16 MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER – FRÅN ORD TILL HANDLING

AMNESTYS REKOMMENDATIONER INFÖR DET SVENSKA
ORDFÖRANDESKAPET FÖR EU

dessa åtgärdsprogram från EU:s sida påverkar migranternas mänskliga rättigheter. EU är på olika sätt involverad i att förbättra tredje lands/andra länders förmåga att ge internationellt skydd förutom att ta itu med irreguljär migration. Om Lissabonfördraget träder i kraft kommer EU att få en illa definierad möjlighet att utveckla partnerskap och samarbete med tredje land för att ”klara av strömmen av asylsökande”.

Det är viktigt att Stockholmsprogrammet omfattar en kraftfull förpliktelse att utveckla denna typ av partnerskap på ett sådant sätt att de är helt förenliga med medlemsstaternas skyldigheter enligt folkrätten och internationell flyktingrätt. Kravet på att garantera skydd inom EU i enlighet med dessa skyldigheter måste tydligt bekräftas i Stockholmsprogrammet som en grundläggande princip i det gemensamma europeiska asylsystemet (Common European Asylum System). När den italienska regeringen i maj beslöt att skicka människor som räddats ute till havs tillbaka till Libyen utan att göra någon ordentlig bedömning av deras eventuella skyddsbehov, skapade detta ett farligt prejudikat. Det visar på behovet av en förnyad utfästelse. Visserligen kommer en faktisk solidaritet mellan alla medlemsstaterna att vara en nödvändig aspekt av ett gemensamt europeiskt asylsystem, men bristande framsteg på EU-nivå bör i det avseendet aldrig rättfärdiga kränkningar av grundläggande rättigheter. Under det svenska ordförandeskapet måste man tillse att ett effektivt skydd för människor som flyr från förföljelse och allvarlig skada förblir en central fråga på EU-nivå och inte underordnas politiska och diplomatiska hänsyn.

Detta bör också åtföljas av en tydlig utfästelse att skapa metoder inom EU och nationellt för att övervaka hur EU:s migrations- och asylpolitik förhåller sig till de mänskliga rättigheterna. Speciellt bör man skapa ett organ för att övervaka gemensamma operationer vid EU:s yttre gränser, som samordnas av FRONTEX och det blivande europeiska asylkontoret (European Asylum Support Office), liksom all verksamhet utanför landets gränser. EU:s medlemsstater måste också tydligt komma överens om vilken stat som ska ta ansvar för människor som räddas eller tas upp till havs, i enlighet med skyldigheterna enligt folkrätten och sjörätten.

Samtidigt erbjuder EU:s globala inställning till migration möjligheter att flytta tyngdpunkten i diskussionen om migrations- och asylpolitiken utanför EU från en rent kontrollerande taktik till ett mer balanserat ”hanterande av migrationen”, som kan medföra att man öppnar legala kanaler för migration och i högre grad samarbetar med ursprungsländer och transitländer. Detta skulle innebära ett faktiskt partnerskap med ursprungs- och transitländer för att på ett effektivt sätt ta itu med de underliggande orsakerna till migrationen. Där spelar kränkningar av mänskliga rättigheter fortfarande en viktig roll. I allt högre grad beror också migrantströmmar helt

eller delvis på miljöfaktorer, till exempel klimatförändringar. Detta kommer i ökande grad att påverka EU:s politik när det gäller migration och asyl. Det nya femårsprogrammet inom områdena frihet, säkerhet och rättvisa skulle lämpa sig väl för att påvisa vilka huvudsakliga utmaningar EU kommer att möta i sin asyl- och migrationspolitik, baserat på full respekt för de grundläggande rättigheterna hos dem som tvingas lämna sitt land.

Amnesty uppmanar det svenska ordförandeskapet att:

- **verka för att Stockholmsprogrammet ska innehålla en tydlig utfästelse att skapa organ för att övervaka hur mänskliga rättigheter påverkas av de åtgärdsprogram som utarbetas inom ramen för EU:s yttre asyl- och migrationspolitik;**
- **verka för att Stockholmsprogrammet ska innehålla en tydlig utfästelse att förstärkta gränskontroller inte får hindra människor i behov av internationellt skydd från att få effektivt tillgång till skydd inom EU, och**
- **verka för att Stockholmsprogrammet ska innehålla en tydlig utfästelse mot att använda rättsliga sanktioner mot irreguljära migranter enbart på grund av deras situation eller därför att de tagit sig in i landet på olagliga vägar. I stället ska man påskynda en effektiv hantering av de underliggande orsakerna till påtvingad migration, till exempel fattigdom, miljöförstörelse och kränkningar av mänskliga rättigheter.**

18 MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER – FRÅN ORD TILL HANDLING

AMNESTYS REKOMMENDATIONER INFÖR DET SVENSKA
ORDFÖRANDESKAPET FÖR EU

FÖRETAGENS ANSVAR

Globaliseringen har gett företagen makt och inflytande som aldrig förr, tillsammans med arbeten och miljontals kronor i avkastning på investeringar. Men när företagens verksamhet kränker mänskliga rättigheter och driver människor djupare in i fattigdomen, finns det ofta inget effektivt sätt att ställa företagen till svars eller att se till att de drabbade får upprättelse. Stater lever ofta inte upp till sin skyldighet att skydda mot kränkningar av mänskliga rättigheter när företag är inblandade. Detta har många olika orsaker, bland annat viljan att skydda utländska investeringar, brist på kunskap eller förmåga och bristande politisk vilja.

Utvinningsindustrin är ett område där det förekommer förhållandevis många kränkningar av mänskliga rättigheter. Detta är inte förvånande med tanke på hur mycket verksamheten påverkar land- och vattentillgångar. Folkgrupper tvångsflyttas för att ge plats åt utvinningsverksamhet och miljöförstöring och hårt utnyttjande av vattenreserver kan skada lokalsamhällets tillgång till rent vatten. Hårdhänta säkerhetsoperationer för att skydda områden med utvinningsindustri har varit ett återkommande problem, särskilt eftersom dessa områden ofta ligger i länder eller områden som redan är drabbade av konflikt.

Dagens internationella FN-ramverk för företag och mänskliga rättigheter fokuserar på staternas skyldighet att skydda mänskliga rättigheter, företagens ansvar för att respektera och "do no harm"-principen i samband med ekonomiska förbindelser samt vikten av att garantera kompensation till offren. EU måste leva upp till sitt åtagande gentemot FN och anta detta ramverk på EU-nivå. EU kan vidta ett antal konkreta åtgärder för detta ändamål. En av dem är att ge en klar politisk signal som bekräftar vilka roller och ansvarsområden EU, dess medlemsstater och europeiska företag har i förhållande till mänskliga rättigheter. Ett annat steg är att allvarligt överväga hur verksamhet i EU-baserade företag påverkar mänskliga rättigheter i ett tredje land, där regelverket är svagt och ofullständigt. Vad gäller Europeiska investeringsbanken (EIB) måste EU och dess medlemsstater se till att EIB har effektiva styrmedel för att garantera att det inte stödjer projekt eller verksamheter som har en negativ påverkan på de mänskliga rättigheterna..

Som global aktör och som ekonomiskt block har EU en unik möjlighet att kräva större ansvar av företagen genom att erbjuda en spelplan med lika villkor och vägledning när det gäller mänskliga rättigheter.

Amnesty uppmanar det svenska ordförandeskapet att:

- **ta initiativ till ett rådsbeslut där EU bekräftar företagens och staternas roll och ansvar för att upprätthålla mänskliga rättigheter.**

SEXUELL OCH REPRODUKTIV HÄLSA OCH RÄTTIGHETER

Sexuella och reproduktiva rättigheter är av central betydelse för kvinnors rättigheter, men trots det är ämnet ofta kontroversiellt eller undviks helt på det internationella planet. Detta gäller även på EU-nivå, där det har visat sig svårt för medlemsstater att komma fram till en gemensam ståndpunkt. Därigenom blir det nästan omöjligt för EU att tala med en röst och effektivt bidra till förbättringar för de miljontals människor i världen som drabbas av kränkningar av sina sexuella och reproduktiva rättigheter. Sexuellt våld i väpnade konflikter, människohandel, diskriminering av HBT-personer, kvinnlig könsstympning, hiv/aids, tillgång till information om preventivmedel och abort, tillgång till säkra aborter samt mödradödlighet är några av de centrala frågorna inom detta område. Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter innefattar fysisk och psykisk integritet och rätten till att bestämma över sin egen kropp, oavsett kön eller sexuell läggning. Sexuella och reproduktiva rättigheter baseras på mänskliga rättigheter och påverkar en människas val i livet.

Internationellt har Sverige gott rykte när det gäller sexuella och reproduktiva rättigheter, och det svenska ordförandeskapet har möjlighet att ta upp några av dessa viktiga frågor. Ett av FN:s millenniemål är att förbättra mödrahälsan, men få verkliga förbättringar har uppnåtts. Mödradödlighet är inte svårt att förebygga, och den kan sänkas drastiskt om den politiska viljan finns. Som världens största bidragsgivare skulle EU kunna åstadkomma en verklig förändring genom att se till att utvecklingsstöd ges inom området sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Amnesty uppmanar det svenska ordförandeskapet att:

- arbeta aktivt för att få upp sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter på EU:s agenda och bryta tystnaden kring denna fråga;
- se till att sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter får tillräckligt stora resurser när det gäller internationellt samarbete och bistånd samt stödja ländernas strävanden att förhindra mödradödlighet genom att ge tillräckligt ekonomiskt och tekniskt bistånd till program för sexuell och reproduktiv hälsa och till förstärkning av hälsoprogram; och
- att inte glömma bort mänskliga rättigheter i diskussionen om utvecklingsbistånd för sexuell och reproduktiv hälsa och se till att internationellt samarbete och bistånd respekterar och stödjer kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter.

22 MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER – FRÅN ORD TILL HANDLING

AMNESTYS REKOMMENDATIONER INFÖR DET SVENSKA
ORDFÖRANDESKAPET FÖR EU

EU SOM GLOBAL AKTÖR

Bilaterala relationer

EU är en viktig aktör på den globala scenen och har möjlighet att agera med ansevärd kraft för en förbättring av mänskliga rättigheter. Det är dock inte alltid som EU lever upp till den möjligheten. Att främja respekten för de mänskliga rättigheterna är viktigt i sig, men det är också en central fråga om man vill göra framsteg beträffande några av de många fastställda prioriteringarna i EU:s utrikesrelationer: förhindrandet av konflikter, jämlikhet mellan könen, att skydda miljön, fattigdomsbekämpning och skydd för demokratin. Inom alla dessa områden underlättas framstegen av människorättsförsvarens lokala arbete och av att skyddet för mänskliga rättigheter utvecklas i det berörda landet. Om EU tar med i beräkningen hur genomgripande och viktiga områdena ovan är så blir konsekvensen att EU måste ha modet att se till att mänskliga rättigheter alltid är en absolut och icke förhandlingsbar prioritet i relationerna med tredje land.

Det svenska ordförandeskapet planerar att påskynda förhandlingarna om EU-medlemskap med Kroatien och Turkiet, att se till att förhandlingar startar med Makedonien och att bedöma de nya medlemsansökningarna från Montenegro och Albanien. Den viktigaste MR- frågan i hela västra Balkan är fortfarande straffrihet för krigsförbrytelser. EU har tydlig tagit ställning för nödvändigheten av att länder samarbetar fullt ut med den internationella krigsförbrytartribunalen för det forna Jugoslavien, liksom att uppklarade krigsförbrytelser blir effektivt utredda och åtalade vid domstolar inom länderna. I Kroatiens fall har detta alltifrån starten visat sig vara en avgörande fråga i förhandlingarna om medlemskap i EU. Trots det politiska kapital EU investerat kvarstår emellertid en envis ovilja mot att utreda och bekämpa straffrihet för krigsförbrytelser, särskilt i fall där offren var kroatiska serber eller tillhörde andra minoritetsgrupper och där förövarna var medlemmar av Kroatiens armé och poliskår.

Medlemskapsprocessen har visat sig kunna ha mycket stor påverkan på människorättssituationen i alla kandidatländer och hos möjliga kandidater, och detta är något som det svenska ordförandeskapet måste använda sig av fullt ut. Efter upprättandet av Medelhavsunionen och det östliga partnerskapet har man under det svenska ordförandeskapet en viktig roll när det gäller att fastställa på vilken nivå engagemanget för mänskliga rättigheter ska ligga i samarbetet med alla övriga grannländer. Att som idag ha olika nivåer av engagemang i och övervakning av situationen för mänskliga rättigheter i grannländer underminerar trovärdigheten för den europeiska grannskapspolicy som redskap för att åstadkomma förbättringar gällande mänskliga rättigheter. Det är ytterst angeläget att man under det svenska ordförandeskapet tar itu med dessa brister, när EU förhandlar fram nya överenskommelser eller uppgraderar samarbetet med ett antal stater – däribland Moldavien, Ukraina, Israel, den Palestinska myndigheten, Marocko, Tunisien, Egypten, Jordanien, Vitryssland, Syrien och Libyen.

Sedan den kinesiska regeringen i december 2008 ställde in toppmötet mellan EU och Kina som en reaktion på att regeringschefer inom EU bestämde sig för att träffa Dalai Lama, befinner sig de återupptagna relationerna mellan EU och Kina i ett kritiskt läge. Amnesty förespråkar starka relationer mellan EU och Kina för att hantera gemensamma problem. Kina är en betydande internationell aktör, och med sådant inflytande följer internationella förpliktelser som Kina inte kan bortse från. Diskussioner på toppnivå startade på nytt 2009, och därigenom öppnas en möjlighet att skapa ett jämställt partnerskap, som tillåter öppna diskussioner då man är av olika mening. Detta betyder att mänskliga rättigheter ska tas upp inte enbart vid särskilda diskussioner om mänskliga rättigheter utan vid alla förbindelser, detta för att ge ett tydligt och konsekvent budskap om att mänskliga rättigheter inte är en bisak utan en huvudsak inom alla samarbetsområden. Vi välkomnar EU:s beslut att utvärdera dialogen om mänskliga rättigheter, och denna process bör vara så öppen och transparent som möjligt. Den bör också vidgas till att omfatta en bedömning av vilka olika verktyg EU har för att främja respekten för mänskliga rättigheter i Kina, så att verkliga framsteg kan uppnås. Det har visserligen funnits en del positiva tecken, bland annat att Kina i år har utarbetat sin allra första handlingsplan för mänskliga rättigheter (Human Rights Action Plan), men det är oklart huruvida diskussionerna med EU om mänskliga rättigheter i praktiken har haft någon konkret påverkan på den kinesiska verkligheten, eller huruvida de lett till reformer som kan garantera att Kinas lagar och rättspraxis ligger i linje med internationella normer för mänskliga rättigheter. Här tas EU:s relationer till Kina upp som ett exempel, men samma process med reflektion och utvärdering för att få effektivare medel att främja mänskliga rättigheter bör alltid tillämpas i relation till tredje land.

24 MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER – FRÅN ORD TILL HANDLING

AMNESTYS REKOMMENDATIONER INFÖR DET SVENSKA ORDFÖRANDESKAPET FÖR EU

EU bör också engagera sig mer i konflikten Israel-Palestina, till exempel genom kvartetten (the Quartet), vid en tidpunkt då den amerikanska administrationen tycks vara beredd att aktivt verka för fredsförhandlingar. EU har inte fullt ut använt sig av sitt inflytande hos parterna i denna konflikt. Man har under det svenska ordförandeskapet möjlighet att avhjälpa denna brist och med hjälp av bilaterala relationer och fredsprocessen se till att internationella mänskliga.

Amnesty uppmanar det svenska ordförandeskapet att:

- se till att göra mänskliga rättigheter till ett ännu viktigare kriterium vid förhandlingarna om anslutning till EU, särskilt för att behålla EU:s starka ställning i bekämpandet av straffrihet, stödet för det internationella rättsväsendet och kravet på framsteg i de nationella rättegångarna mot krigsförbrytelser;
- se till att alla nya överenskommelser, eventuella uppgraderingar och verkställighetsdokument som förhandlas fram med grannländer innehåller fortlöpande bestämmelser om engagemang för mänskliga rättigheter, däribland användningen av specifika normer för att underlätta övervakning och rekommendationer;
- se till att utvärderingen av diskussionen mellan EU och Kina blir öppen och tar hänsyn till frivilligorganisationernas synpunkter, och att den utvecklar offentliga normer och indikatorer för att tydliggöra kommande beslut beträffande effektiviteten hos detta verktyg; och
- att uppgradera EU:s engagemang i fredsprocessen mellan Israel och Palestina för att garantera att internationella mänskliga rättigheter och humanitär rätt tillfullo respekteras.

Förenta Nationerna

FN:s Råd för mänskliga rättigheter (MR-rådet) har visserligen klara begränsningar, men det är det enda universella organet för mänskliga rättigheter och detta motiverar att EU fortlöpande investerar i det. Färska erfarenheter har visat att EU fortfarande har behov av att avsevärt förbättra sitt arbete i MR-rådet gentemot tredje land. Den praktiska utmaning som det svenska ordförandeskapet står inför är att identifiera och utnyttja de områden där MR-rådet kan bidra till att skydda mänskliga rättigheter och att från början prioritera samarbete med partners från olika regioner inom dessa områden. Mer allmänt behöver EU:s arbete i MR-rådet bli bättre integrerat med EU:s diplomatiska arbete för mänskliga rättigheter. MR-rådet måste bli bättre på att itu med kränkningar av mänskliga rättigheter, särskilt grova och systematiska kränkningar. Det bör fortsätta att ägna sig åt viktiga frågor, som mänskliga rättigheter och kampen mot terrorism. År 2011 kommer MR-rådet att utvärdera sitt arbete och sina funktioner, och under det svenska ordförandeskapet bör man samråda medan man förbereder EU:s deltagande i denna granskning.

Den universella periodiska granskningen (Universal Periodic Review, UPR) har börjat bra, och många stater (inklusive EU-länder) tar UPR på allvar, vare sig de tillhör de granskade eller granskarna. Den befinner sig emellertid under utveckling och kan med tiden göras effektivare. Vid sammanträdena har man med varierande framgång tagit itu med situationen för mänskliga rättigheter i de granskade länderna. En del granskningar har innehållit en mängd ytliga lovord och fokuserat på perifera frågor, en del har nästan kategoriskt förkastat rekommendationer från vissa länder, medan andra har varit konkreta och fokuserat på viktiga utmaningar för mänskliga rättigheter i de granskade länderna. UPR tillkom som en reaktion på vad som uppfattades som dubbelmoral, och EU måste därför sträva efter strikta normer och en likvärdig behandling av alla de granskade länderna. För att UPR-processen ska vara effektiv och trovärdig är det viktigt att man inte lämnar några kryphål för dubbelmoral. Det största värdet hos UPR ligger i att det fungerar som katalysator för en nationell utvärdering av mänskliga rättigheter. En sådan process måste innefatta reella rådslag inom regeringen och med det civila samhället, både då utvärderingen görs och då den följs upp. EU bör ta initiativ till att integrera resultaten från UPR med sin egen policy för mänskliga rättigheter, bland annat genom att undersöka hur man kan tillämpa rekommendationerna under samtliga bilaterala möten. Under denna uppföljning bör EU också fokusera på rekommendationer som förkastats av de granskade staterna genom att verka för en ökad vilja att ompröva sådana rekommendationer. Dessa rekommendationer är ofta av

Färska erfarenheter har visat att EU fortfarande har behov av att avsevärt förbättra sitt arbete i MR-rådet gentemot tredje land.

26 MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER – FRÅN ORD TILL HANDLING

AMNESTYS REKOMMENDATIONER INFÖR DET SVENSKA
ORDFÖRANDESKAPET FÖR EU

största vikt för att förbättra situationen för de mänskliga rättigheterna i det berörda landet.

Vid FN:s generalförsamlings 63:e session, som börjar under det svenska ordförandeskapet, kommer det att föras viktiga diskussioner som berör ”i vilken utsträckning universell rättsskipning kan tillämpas”, internationella brottmålsdomstolens (International Criminal Court, ICC) roll, det internationella vapenhandelsfördraget (Arms Trade Treaty) samt kampen mot terrorism och mänskliga rättigheter. Det blir också fortsatta diskussioner om skapandet av en ny, förstärkt enhet för kvinnofrågor inom FN, något som skulle ge FN och medlemsstaterna möjlighet att bättre skydda och främja kvinnors mänskliga rättigheter. Vi har särskilt välkomnat EU:s tidigare stöd för den sammanslagna modellen, som kombinerar verksamhet på nationell nivå med policyarbetet. Det återstår dock en del att göra under det svenska ordförandeskapet för att försäkra sig om att en sådan ny enhet har tvärregionalt stöd och för att garantera full medverkan av det civila samhället.

Amnesty uppmanar det svenska ordförandeskapet att:

- **organisera en omfattande diskussion med det civila samhället beträffande översynen av MR-rådet, och samtidigt starta en diskussion om en långsiktig och strategisk plan för MR-rådet, utreda hur detta passar ihop med EU:s verksamhet i stort samt hur EU:s egen verksamhet inom MR-rådet kan bli mera effektiv;**
- **se till att man prioriterar implementeringen av resultaten från UPR i alla bilaterala diskussioner med tredje land, däribland även de rekommendationer som de granskade staterna inte accepterar;**
- **stärka FN:s arbete beträffande kampen mot terrorism och mänskliga rättigheter, med hänsyn tagen både till Generalförsamlingens resolution och till verksamheten inom MR-rådet, och stärka det allmänna stödet för ICC i FN:s resolutioner; och**
- **arbeta för att EU stödjer en meningsfull medverkan av det civila samhället i FN:s nya enhet för kvinnofrågor – på alla nivåer, även i styrelsen, och arbeta för att få nödvändigt tvärregionalt stöd för handling under den 63:e sessionen.**

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER – FRÅN ORD TILL HANDLING

AMNESTYS REKOMMENDATIONER INFÖR DET SVENSKA ORDFÖRANDESKAPET FÖR EU

Amnesty International
EU Office
rue de Trèves, 35, Bte 3
1040 Brussels
Belgium
www.amnesty-eu.org

Amnesty International
Svenska Sektionen
Alsnögatan 11
Stockholm
Sverige
www.amnesty.se

Amnesty International
International Secretariat
Peter Benenson House
1 Easton Street
London WC1X 0DM
United Kingdom
www.amnesty.org

Amnesty International 2009

Under det svenska ordförandeskapet står EU inför globala och organisatoriska förändringar. Den ekonomiska krisen kräver att man vidtar åtgärder för att undvika social oro och att säkerställa de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna är av yttersta vikt. En ny Europakommission och ett nytt Europaparlament öppnar nya möjligheter för organisatorisk förändring med starkt politiskt ledarskap från ordförandeskapet. Dessa strävanden bör också förenas med ett förnyat tänkande kring EU:s policy beträffande mänskliga rättigheter och kring hur EU:s inre maskineri kan utvecklas, likaväl som öppnare samråd med det civila samhället. Sverige har en stark tradition av öppenhet och Amnesty hoppas att det kommer att leda till mera samråd inom rådsstrukturerna.

I det här dokumentet lämnar vi specifika rekommendationer till det svenska ordförandeskapet gällande ett antal viktiga människorätsfrågor, där Sverige har en unik möjlighet att åstadkomma förändring. Till dessa hör att försäkra sig om att det nya antidiskrimineringsdirektivet antas, att EU:s riktlinjer om tortyr implementeras bättre, att ta tillfället i akt att skapa en standard när det gäller företags ansvar och att ge klara signaler beträffande skyddet för de mänskliga rättigheterna i Stockholmsprogrammet.

Dessa rekommendationer fokuserar på ordförandeskapstiden och vi tror de kan uppnås under sexmånadersperioden. Amnesty hoppas att man under det svenska ordförandeskapet kommer att arbeta för att nå dessa rekommendationer och att man genom att implementera dem bekräftar EU:s roll när det gäller att upprätthålla de mänskliga rättigheterna som en vägledande princip i inrikes- och utrikespolitik.

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

